

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an --- 40 Lei
Pe jumătate de an --- 20 Lei

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

APELUL

A. S. R. PRINCIPESA ELENA

Moștenitoarea Tronului României.

Mă adresez întâia oară poporului nostru, cu dragoste de el, cu setos suflet de jertfă și cu vie grijă pentru pacea, sănătatea și mântuirea lui.

Mă adresez acum de-abia pentru că m'am silit singură, să pătrund și să deslușesc bine care sunt păsurile și nevoile lui.

Vreau, din ceasul acesta, luând pildă dela vrednicele și milostivele Domnițe din trecut, dela Toți câți s'au ostenit și se ostenesc pentru viața și izbăvirea poporului și în deosebi dela Aceia care este astăzi Icoana noastră a tuturor, Maria, Doamnă și Regină a României, să sprijin și să lupt pentru tot ce ajută la înlăturarea suferinții celor mulți.

De când trăește în inima mea, inima nobilă și dăruitoare a acestui popor, gândurile mele, lupta lui e lupta mea, aspirațiile lui sunt năzuințele și temeiul întregului meu suflet.

Cu nespusă durere am văzut că cel mai greu păs al nostru e copilul, că pierderea noastră cea mai mare e viața lor, e răirirea populației prin mortalitatea copiilor.

Aceia ce clădește un Stat și-i dă putere și durată e populația lui, e desimea oămeșnilor, e sănătatea lor. Pentru aceasta, toate silințele noastre, tot avântul sufletelor culturale, toată trudirea celor ce călăuzesc și învață trebuie să ducă la sporirea și întărirea elementului nostru de baștină.

Răsboiul a rărit și a slăbit populația. Boalele cosesc fără milă. Sărăcia de după răsboi le întinde mereu; nici buruiana nu cutropește așa de iute țarina nelucrată. Oftica înflorește, iar la țară, mortalitatea copiilor crește înspăimântând gândul. O statistică arată că în vechiul regat mor în fiecare an peste 150.000 de copii; un răsboi nu nimicește mai multe vieți. Trei sferturi din morții noștri sunt copii. Toți aproape pier cu zile. Cine-i caută; cine-i vede! Mamele sunt istovite de muncă, pentru că ele duc toată povara și apăsarea vieții.

E adevărat că țara noastră a fost în fruntea tuturor cu nașterile copiilor, dar tot în frunte suntem astăzi cu mortalitatea lor.

Trebuie deci, cu orice preț, cu orice sacrificiu și trudire, să păstrăm și să chivernisim viața copiilor. Această viață e marea zestre a României, și către ea se duce întâiul meu gând de jertfă și de muncă.

Tot ce s'a făcut și se face, toată osteneala bunelor noastre românce, toată grija și silința asistenței Statului nu pot să prididească încă boalele, răul și neștiința de pretutindeni. E nevoie, pentru aceasta, de toată truda și ajutorul obștesc.

Drept aceia, doresc și Eu, să ridic în capitala Țării un mare spital pentru căutarea și vindicarea copiilor, ori de unde ar veni și ori ai cui ar fi; doresc apoi să leg de acest așezământ o școală practică de infirmiere și să înființez cât mai multe echipe ambulante pentru asistența sanitară la țară.

Sunt trei opere de osteneală și de nespuse jertfe bănești.

Eu aduc ofrandă grija, nepregetarea și dinarul meu, dar fac un călduros apel și către Țară, către toți câți au și pot să ajute. Mă gândesc la cât pot să facă neobositelile noastre Doamne, Preoții în biserică și 'n activitatea lor misionară, Învățătorii, Ofițerii, Șefii autorităților administrative și Poporul însăși, din dărnicia și mila lui firească.

E întâia mea rugămintă către Țară și o fac din suflet pentru sufletul ei, pentru copiii noștri, ai tuturor.

Fie care ofrandă, mare sau mică, o socotesc ca o putere cerească pentru păstrarea vieții unui copil.

Din Palermo, 1923.

E L E N A

Principesă Moștenitoare a Tronului României.

Orice danie se va depune la Banca Națională a României și la sucursalele ei pe numele „Pentru fondul A. S. R. Principesa Elena”. Cu fiecare danie se va înainta și lista de numele și adresa dăruitorilor. Alte lămuriri în legătură cu aceasta, se vor cere dela Cancelaria *Palatului Princiar*. Șoseaua Kiseleff

Nr. 263/923.

Circulară

către toate oficiile protopopești și parohiale din eparhia Aradului.

Publicăm în fruntea acestui organ frumosul și căldurosul apel al A. S. R. Principesa Elena, Moștenitoare Tronului României, către poporul român pentru păstrarea și chivernisirea copiilor.

„Doresc, — zice Domnița Elena — să ridic în capitala Țării un mare spital pentru căutarea și vindecarea copiilor, ori de unde ar veni și ori ai cui ar fi; doresc apoi să leg de acest așezământ o școală, practică de infirmiere și să înființez cât mai multe echipe ambulante pentru asistența sanitară la țară.”

Iar interpretul sentimentelor A. S. R. ne scrie:

„Cum biserica a revindecat întotdeauna misiunea de a crește și a învăța poporul nu ne îndoim o clipă de sânguința creștinească a preoților prin a căror trudă și povăță ar trebui să se adune mai mult decât din eforturile celorlalți oameni și a celorlalte organizații. Domnița Elena ar fi fericită să știe și să vadă, că cel mai însemnat dar al Țării, darul pentru păstrarea și chivernisirea vieții copiilor a venit de rândul acesta neasămuit de mare prin sufletul harnic și viu al bisericii lui Isus.”

Sunt aceste cuvinte atât de calde, pătrun-

zătoare și electivente încât nu putem avea nimic de adăugat.

Rămâne ca, On. Preoțime să se facă vrednică de așteptările depuse în sufletul viu al bisericii prin o propagandă cât numai se poate de estinsă pentru adunarea de ofrande, în scopul arătat, ca și prin această să se facă dovadă, că biserica noastră este o instituțiune divină, izvor de lumină, de mângăiere și de ajutorarea celor lipsiți.

Prestigiul bisericii noastre încă pretinde, ca fiecare preot să-și facă datoria. Drept ce dispunem precum urmează:

1. Apelul A. S. R. Principesa Elena să se citească în sfa biserică în două duminici consecutive îndemnând poporul să contribuie cu obolul său. fiecare după puterile sale; spre care scop să deschide o „Listă de subscriere pentru operele de binefacere ale A. S. R. Principesa Elena Moștenitoare Tronului României” cu următoarele rubrici: 1) Nr. curent, 2) Numele și pronumele, 3) Comuna, 4) Județul, 5) Stada și Nr. 6) Suma scrisă cu cifre și litere. Lista o subscrie parohul locului președ. comit. par. și epitropul bisericesc. Inducerile în listă să se facă legibil și curat.

2. Lista de subscriere se păstrează la oficiul parohial, iar sumele colectate în cassa epitropiei parohiale.

3. Colecta se face și în afară de biserică, deci după împrejurări se deschid mai multe

liste de subscriere și se poartă prin persoane potrivite.

4. În scopul acestei colecte se vor ține concerte și alte întruniri potrivite cu scopul urmărit.

5. Sumele în curse până la 29 Iunie a. c. se vor ceta în sfta biserică în ziua Sf. Ap. Petru și Pavel și pe lângă listele de subscriere se vor administra la cassa Consistorului nostru diecezan alăturând și o socoată subscrisă de parohul locului, preș. com. parohial și epitropul bisericesc despre adunarea sumelor din listele de subscriere. Totodată se anunță în sfta biserică că lista de subscriere stă deschisă până la finea anului curent.

6. La 1 Ianuarie 1924 se va ceta în sfta biserică rezultatul colectei dela 1 Iulie 1923 încoace și se va proceda precum sa dispus mai sus.

Pe părinții protopopi li îndrumăm ca cu ocaziunea vizitațiilor oficiale prin parohii să controleze cu vigoare executarea celor cuprinse în aceeași circulară.

Arad, 31. Ianuarie (13 Februarie) 1923.

Ioan I. Papp
Episcop.

242/923.

Aviz oficial.

Conform ordinului Ministrului Cultelor și Artelor No. 16 din 31 Ianuarie a. c. pe viitor gradațiile pe seama preoților se vor încuviința dela data când întră cererea.

Deci fiecare preot, în interesul său propriu, să poarte evidență corectă despre îndreptățirea sa la promovare în gradație de salarizare și să nu peardă din vedere, că gradația se pune în curgere totdeauna numai cu începerea anului bugatar, ce urmează după împlinirea ciclului de 5, 10, 15 sau 20 ani de serviciu.

Arad, 31 Ianuarie (13 Februarie) 1923.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Nr. 4109/1922.

Circulară

către P. O. Părinți protopopi și către întreg clerul pastoral de sub jurisdicția Consistorului ortodox român din Arad.

În zilele noastre, când atâtea influințe stricicioase tulbură judecata creștinească a credincioșilor noștri, și mai ales prin produsele de tipar, cari de multe ori vin dela stăini o datorie de căpetenie a întreg clerului nostru trebuie să fie, de a fi cu toată trezvia și de a desvolta întreaga energie pentru combaterea și înlocuirea atâtor factori stricicioși.

Iubita Preoțime va avea așa dar, în primul loc, să urmărească cu atențiune: **ce fel de gazete și broșuri cumpără credincioșii noștri** ori li-se îndemnează din ori care parte.

Eruările în această direcțiune se pot face din când în când, de pildă, și la oficiul poștal din comună, unde preotul va putea să se convingă atât despre publicațiile din chestiune, cât și despre adresații acelorora. Cel mai bun prilej ar fi pe lângă aceasta, convenirile particulare cu credincioșii cât și contactul personal la anumite ocaziuni, pe care le oferă preotului serviciile religioase pe la casele creștinilor și peste tot funcțiunile pastorale.

Dând de oare care tipărituri nepotrivite care atacă credința religioasă ori dau sfaturi contrare intereselor noastre sociale românești. Iubita preoțime să și deie silința-i capacita pe atari credincioși să refuze lecturile rele și să procure **alte lecturi**, cari vor trebui recomandate după cea mai bună pricepere. Cu deosebire să se recomande lecturi religioasă și gazete, cari evită certele și tind către reconstruirea vieții noastre creștinești și românești.

Acolo, unde avem biblioteci parohiale acestea să se augmenteze în acest înțeles, iar unde eventual nu ar fi să se înființeze atari biblioteci, să se caute a se înființa.

Casele culturale, cari au început a se înființa în unele comune sub ocrotirea autorității diecezane, ori în cadrele Asociației Clerului, trebuesc sporite pe toată linia, chiar și dacă s'ar face numai niște începuturi modeste pentru acum, cari pe urma stăruințelor Iubitei Preoțimi s'ar consolida în viitor.

Nizuința de a-i atrage pe credincioși pe calea această a cărții bune românești în jurul bibliotecilor parohiale și al caselor culturale și-ar da, la tot cazul rodul său prin aceea că ar face să crească prestigiul preotului înaintea credincioșilor săi și poporul s'ar aduna mai strâns în jurul dânsului și astfel s'ar tăia apa dela moara influențelor stricăcioasă ce vin din afară.

Pentru realizarea acestei acțiuni să cere însă râvnă și multă răbdare. La munca această On. Preoțime trebuie să se simtă îndemnat nu numai prin datoria sa apoatică și culturală românească ci și dintr'un alt motiv special. Și anume: **setea credincioșilor după carte este o pornire sufletească pe care o stârnește nu numai necesitatea firească a sufletului omenesc de a căuta să se cultive, ci, cum spneam, o stăruiesc și cei de afară pentru că să profite de aceasta sete culturală în folosul lor și în paguba Bisericii și a neamului nostru.**

De aceea, setea aceasta, acolo unde n'a fost trezită pân acum **trebuie să o trezească Preoțimea noastră și s-o canalizeze în folosul obștesc al credinței și culturii noastre și în al intereselor noastre generale, mai nainte de ce s'ar fi apropiat de popor factori streini și distrugători.**

Să se procedă însă cu toată prudența, în așa fel, ca la propaganda această să fie angajați și credincioșii mai înțelegători din sat iar la timp se va părea a fi potrivit. On. Preoțime să țină și cuvânt bisericești despre importanța morală a cărții sănătoase românești.

Chestia această, fiind pe o covârșitoare importanță, a fost sulevată și în concluzul Nr. 68 al Sinodului eparhial din acest an. În consonanță cu intențiunile acestui concluz, această chestiune o punem la sufletul iubitei preoțimi mai ales îndatorându-o **a se ocupa mereu de ea nu numai în relațiunile particulare ca preoți și ca oameni între credincioșii noștri, și chiar și în sânul comitetului parohial și pe la toate întrunirile oficiale și neoficiale ale lor, neîntrelăsând de a cere chiar și sprijinul moral și material al organilor comunelor politice, în al cărora sprijin, încă ar veni acțiunea culturală, ce o contemplăm.**

Toți acei preoți, cari vor desvolta zăl și

vor produce rezultate mai vădite în această direcțiune, vor binemerita de lauda și aprecierea Consistorului eparhial. Iar **P. On. Preoți protopopi sunt îndatorați a ține această chestiune mereu la suprafață, cu prilejul vizitații canonice ori al inspecțiilor școlare, având să deie mâna de ajutor Preoțimei când se cere; să intervină ocazional și pe la factorii locali ai comunelor politice, când a fi de trebuință. Părinți Protopopi vor avea mai departe să raporteze Consistorului la finea în fiecărui an despre activitatea desfășurată în acest sens, de către fiecare preot, precum și despre greutățile ce stau în cale și despre ce ar fi de făcut din partea autorității bisericești.**

Fără de organizarea activității culturale în sensul de a împrieteni poporul cu cărturăria sub ocrotirea organelor bisericești nici serviciile bisericești singure și uia măsurile politice administrative și judecătorești ale organelor de stat românești nu vor putea să-și îndeplinească rostul de a consolida TARA și de a fericii Neamul nostru.

Arad, din șed. Cons. a Sen. bis. ținută la 20 Ianuarie (2 Februarie) 1923.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Congresul general preoțesc.

Dezideratele și postulatele Bisericii noastre ortodoxe nu puteau rămânea la discreția timpului și a oamenilor ci în vederea proiectatei constituții, iminent se impunea pronunțarea singură competentă a însași Bisericii prin reprezentanții ei legali, preoțimea ortodoxă română din întreaga țară.

Privațiunile pe cari le-a îndurat această Biserică atât dincolo, cât și dincoace de Carpați, imperios a impus clerului nostru o îngrădire temeinică, ca imprescriptibile drepturi firești să nu mai fie espuse fluctuațiilor și o instabilitate să atârne pururea amenințător, ca sabia lui Damocle. Înțeleasă deplin această situație, delegații preoțimei au răspuns, cu toată soliditatea glasului de chemare ce a sunat răsunător în oara a unsprezece, când a trebuit să punem la o parte toate considerațiile și interesele personale, amânând soluționarea problemelor de ordin secundar.

Biserica noastră ortodoxă s'a pronunțat solemn și cu demnitatea inspirată din conștiința ce o reprezintă patrusprezece milioane de ortodocși. Covârșitoarea majoritate a fiilor acestei Biserici, în mod firesc, are justa pretenție să impună caracterul ei ortodox

în principiile cari determină complexul vieții noastre de stat și nu poate tolera să fie pusă pe picior de egalitate atunci, când sângele fiilor ei râuri a curs până la împlinirea idealului nostru național. Imensa jertfă a acestora, umbrele acestor jertfe muștrător ne amenințau să ne facem datorința către aceasta Biserică cu un rol atât de național în trecut și atât de mult promițător pentru viitor, având la temelie ei principii eminamente democratice emanate din evanghelia lui Cristos.

Înteleptă și prea frumoasa cuvântare de deschidere a I. P. S. mitropolit-primat *Dr. Miron Cristea*, făcând asemănarea că precum un arbore sau un pom se hrănește prin suc și supt din rădăcini, asemenea I. P. S. Sa ca capul Bisericii să inspire din dorința și voința clerului, a îndegat rolul congresului, singur chemat a stabili principiile de drept ce incontestabil trebuie să le aibe Biserica ortodoxă.

Congresul condus mai departe cu o energie extraordinară de luminatul profesor universitar dela facultatea teologică, *Popescu Mălăești*, intrând în discutarea subiectelor puse la ordinea zilei, a ținut să fixeze pozițiunea Bisericii ortodoxe față de celelalte confesiuni. Proiectul constituantei ne asigurase numai formula cunoscută: „are întâietate în Stat”, o formulă care vătăma conștiința și demnitatea noastră, având la spate tot trecutul glorios, vorbind luminos toată istoria neamului despre neperitoarele merite a-le Bisericii ortodoxe străjuind aceasta credință la leagănul acestui popor. Discuțiile au urmat vii, pasionate, însă la nivel din punct de vedere istoric și național, făcând ca glasul congresului să se audă în constituanta dela senat care paralel pertracta acest subiect de o importanță capitală. Nouri grei ne amenințau de acolo, că constituantei dela senat s'a lăsat latitudinea să intre benevol și alții afară de cei aleși, iar frații noștri de altă lege au ținut să intre, având scopuri și intenții subversive, ascunse în capetele și inimile doctorilor dela Roma Lnpta de ciclopi s'au dat din partea reprezentanților Bisericii ortodoxe și a învins dreptatea acesteia precizându-se poziția ei de Biserică „dominantă”, veste minunată primită cu urale de întreg congresul nostru.

Pozițiunea de „dominantă” e frumoasă, dar săracă cum e, nu prea cadrează, cu demnitatea cu carea trebuie să se prezinte lumii, prin urmare era logic și natural să ceară deplină „autonomie”, să se guverneze ea însuși, având titluri justificate să aibe averi, mai mult statul însuși având datorința să o ridice din starea de „cenușotcă” la o stare materială înfloritoare ca să-și poată împlini misiunea pe acest pământ. Promisiunile solemne a-le diui ministru *Constantin Banu* dela deschiderea congresului ne-au trezit speranțele că vom putea ieși din împasul care ne stingherește o activitate mai pronunțată și o evoluare mai remarcabilă. Nu ne-am oprit înse la acestea promisiuni, ci în hotărârile noastre am cerut și pretins

legiferarea în acest sens, fiindcă sărăcirea și înjosirea bisericii s'a răsbunat asupra neamului întreg. Elaborat temeinic de părintele archimandrit *Scriban*.

Armonizarea legilor civile și bisericești cu privire la căsătorie nu puteau să nu intereseze congresul nostru, dat fiind că căsătorie e mai mult o chestie sufletească și mai mult de competența Bisericii. Referentul *Popescu-Moșoia* a făcut istoricul căsătoriilor din timpurile dreptului roman până în zilele noastre, relevând că constituanta propune obligatoare căsătoria bisericească după actul civil.

Vice-președintele congresului, preotul *Iancu Ștefănuț* într'o propunere motivată a susținut teza că numai premergând căsătoria bisericească actului civil să poată aștepta îndreptarea moravurilor însele și e de datorința corpurilor noastre legiuitoare ca la temelul statului să pună peatra unghuilară care indiscutabil e: morala, fără care și imperiul puternic odinioară a străbunilor noștri s'a prăbușit.

Congresul cu mare însuflețire și-a însușit aceasta propunere.

O comisiune compusă și din delegații provinciilor alipite a elaborat statutele Asociației clerului din întreaga țară, în comitetul căreia vor intra de drept toți președinții secțiilor și de despărțăminte, cari statute au fost adoptate de congres în mod obligator, prezentându-se astfel preoțimea ca o forță unitară.

S'a hotărât înființarea unui cotidian, organ de publicitate a preoțimei precum și înființarea unui institut financiar de economii și ajutor, menit să promoveze interesele speciale bisericești, tot atâtea ochiuri de catenă, legând indisolubil pe toți frații și toată preoțimea, până la cea din cel mai mic cătun.

În trei zile consecutive cât a ținut congresul, cu multă bucurie și satisfacție am putut constata, că preoțimea din vechiul regat, precum și cea din Besarabia e pătrunsă de un spirit profund religios, înzestrată cu o temeinică pregătire teologică, licențiați în teologie nu numai preoții dela orașe, ci mulți chiar și dela sate. Aceasta pregătire dă facultatea să poată vorbi o limbă dulce, frumoasă și armonioasă, făcând din fie-care preot un orator de forță nu numai pe amvon, ci în toate nuanțele vieții noastre publice. Am văzut în ei tot atâtea apostoli ai vremilor ce o să vină, ai vremurilor de mărirea neamului și a patriei, apostoli cari au ieșit din infernul luptelor și din mizeria urmată cu sufletele lor neîntinate. Mă simțesc fericit că mi-s'a dat puțința să-i cunosc mai de aproape, să netezim calea pentru unirea noastră sufletească, dorită de ei și dorită de noi toți apostoli dela margini!

Sihastrul.

Conferință poporală, ținută cu ocaziunea întrunirii cercului religios „Mândruloc“, în comuna Mândruloc, la 7/20 Ianuarie 1923.

Idea de a ține conferințe, adunări populare, s'a lătit cât se poate de tare și nu este loc aproape unde să nu se fi zemislit gândul de a aduna poporul, din când, în când, la câte o conferință și a căuta conducătorii lor, a-l desvolta, a-l lumina. Aceasta idee de dezvoltare a poporului prin șezători culturale, nu este efluxul (rezultatul) timpurilor noastre; ci este efluxul inteligenței, conducătorilor pe cari îi are poporul.

Rezultatele acestor conferințe iarăși nu vor depinde numai dela intelectualitate, ci și dela dragostea de muncă și modul desinteresat a conducătorilor.

În conferința mea de azi voi alege o temă religioasă, cu atât mai vărtos că și eu preot fiind, nu aș putea satisface cu alta temă mai mult nici chemării mele, dar nici cerințelor timpurilor de azi. Azi educația religioasă morală este mai necesară ca ori și ce, fiindcă nicicând n'a fost mai mare război între suflet și trup, între virtuți și patimi ca tocmai în ziua de azi când pudoarea (nerușinarea) îngâmfarea a luat scaunul modestiei și al cinstei.

Creștinismul cu dogmele sale a cucerit aproape tot pământul. Drept aceea putem înprospăta fără a da greș cultivarea virtuților întronate prin creștinism. Cel ce dorește apă curată și limpede să meargă la izvor, cel ce dorește apă de aceea de care niciodată nu însetează să o caute la fântâna lui Isus Cristos.

Se naște întrebarea că, cum putem ajunge la aceasta fântână a lui Cristos? Vom răspunde că, prin biserică și școală, dintre cari cel dintâi e izvorul, iar al doilea (școala) e mijlocul. Mântuitorul nostru Isus Cristos, numai după ce a învățat poporul și a introdus apostolii în misterele creștinismului a săvârșit taina, tainelor, dându-le să guste din apa cea de viață făcătoare. „Aceasta să o faceți întru pomenirea mea“, le-a zis Cristos!

Aceasta o cere Isus și dela noi mai întâi să luminăm poporul apoi să-i arătăm apa cea vie a mântuirii. Calea o aflăm prin școală, mântuirea prin biserică.

Dar care e școala cea bună? Căci nu-i de ajuns să cunoști literile, să știi ceti, ai învățat calea ce trebuie să urmezi și tu, ești indiferent. Ce folos are omul care știe scrie și în casa lui nu este un creion sau negreală, sau celce știe ceti și în casă nu se află o foaie sau o carte folositoare. Sau ce a câștigat acel creștin care în fiecare Duminecă și sărbătoare, cercetează sfta biserică, iar la casa lui nu îndrăznește a căuta sprijin vr'un nefericit? Oare Tatăl ceresc se bucură de astfel de oameni?

Sau să zicem, că un copil de al d-voastră a

terminat școala din sat cu cel mai bun rezultat. Ce bucurie pe tatăl său! Iar dacă peste vară, tatăl său îi va trimite la sf. biserică și băiatul va zice: „că n'are haine frumoase“. Ce ar zice tatăl său? Oare n'ar putea zice nenorocitul! păcat că ți-ai petrecut timpul la școală! Dar n'ai învățat tu, că Ioan Botezătorul pe care azi îl sărbătorim, umbla desculț, cu o piele de cămilă îmbrăcat; n'ai învățat că Cristos umbla pe jos prin arșița cea mare a soarelui și femeile îi ungeau picioarele cu unt de lemn, ca să-i aline durerile, și tu fiule mai zici că n'ai haine frumoase! S'ar putea înșira încă multe pilde, pentru a arăta care e școala cea bună sau cea rea. Școala atunci e bună când învățătura propusă e și urmărită de elevi.

Învățătorul nu se bucură când a dat examen bun, preotul nu se bucură când a văzut că credincioșii l-au ascultat cu multă plăcere. Ei se bucură atunci, când au văzut că învățăturile predate de ei au prins rădăcini în inimile credincioșilor.

Un învățat înainte de M. Isus Cristos (Plutarch) a zis: „Mai ușor poți zidi o casă în aier decât să crești un popor fără religie“. Așadară la înaintarea unui popor, se cere ca să aibă cultură religioasă sau școală creștină. Și unde se poate însuși aceasta școală creștină? În casa părintească, în școală și în biserică.

Aceste trei instituțiuni de cultură creștină, le voi desvolta pe scurt.

1. Familia.

Omul dăruit cu familie, trebuie să zică ca patriarhul Iacob. Aceasta este averea care mi-a dat-o Dumnezeu. Și dacă omul îngrijește bunurile pământene câștigate cu sudoarea feții sale, în modul cel mai rațional; atunci cu atât mai vărtos se cade a îngriji de bunurile dăruite de către Dumnezeu. Aceasta datorie de a griji copiii, în primul rând revine mamei, — poate pentru aceasta mare îndatorire, a ridicat creștinismul femeia din gradul de sclavă cum era socotită la păgâni.

Mama e aceia în jurul căreia mai mult petrec copiii în vârsta cea mai fragedă. Se naște întrebarea, ce cultură se dea mama micilor ei vlăstari? Nu se cere dela mamă să dea fiilor ei cultură multă ci îngrijire bună. Iar îngrijirea mamei constă în a feri copiii ei de lumea stricată din afară. Iar dacă toate mamele vor feri copiii lor de copiii cei răi, atunci am ajuns acolo că nu vor mai fi copii răi. Atunci se naște întrebarea: Unde dar se începe educația bună a mămelor? Vom răspunde că: iarăși mamele sunt motorul acelei educațiuni. Tu mamă! care ești dăruită cu copii, crește-l copilul tău astfel ca prin creșterea lui să fii vrednică de darul primit iar la bătrânețe sau văduvie să poți fi pe drept cinstită din partea fiului tău.

Mamele și părinții, cari astfel vor privi educația copiilor lor, vor avea fii buni și religioși, acele mame nu vor căuta ași desmerda copiii lor, acele mame nu se vor bucura, când pentru întâia oară vor auzi copiii

lor, înjurând sau mințind. Acele mame își iubesc într'adevăr copiii lor. Aceste sunt cele mai primare principii de creștere religioasă, pe cari le cunoaște și cea mai simplă mamă.

Al doilea pas în educațiunea religioasă este îndatinarea copiilor de a se ruga, sau de a obicinui copiii a fi cu atenție când se roagă părinții lor.

Tu mamă! care ești dăruită cu copii, pe cari i-ai adus în lume plutind între viață și moarte. Tu! pe care te-a învrednicit Dzeu a-Ți câștiga pâinea de toate zilele, datoare ești a da mulțumită acelui Tată ceresc care te-a ajutat. Și aceia mulțumită fă-o înaintea fiului tău, care dacă nu te va întreba la 3-4 sau 5 ani, te va întreba desigur în anul al șaselea și atunci spunei că te rogi lui Dzeu, spunei că El este tatăl tău mamă și se îngrijește de tine mamă; tocmai așa, cum, tu mamă te îngrijești de copilul tău, apoi după-ce copilul ți-a pus întrebarea aceasta, obicinu-ește-l și pe el a se ruga lui Dumnezeu și a-și face sfânta cruce.

Tatăl familiei și soțul mamei, va da în totdeauna sprijinul în ducerea la izbândă a acestei educațiuni, și va fi mândru atât de fiul său cât și de soția sa.

Ca părinții să poată da o directivă sănătoasă creșterii copiilor lor, trebuie ca însuși să cunoască aceasta creștere, precum și calea pe care trebuie să urmeze. Aceste principii și le câștigă omul prin școală și biserică.

2. Școala.

Iată pentru-ce am zis că, în rândul al doilea la creșterea religioasă e școala. Cum va putea da lumină acel părinte fiului său, care el însuși zace în întunec. Cum are să purceadă școala la creșterea religioasă e școala. Cum va putea da lumină acel părinte fiului său, care el însuși zace în întunec. Cum are să purceadă școala la creșterea religioasă a copiilor nu se ține aici a aprecia, pentrucă acei învățători, cari conduc școală trebuie să aibă o anumită pregătire.

De noi se ține mai mult dreptul de a îmbrățișa una sau altă școală, unde credem că copiii vor fi mai bine crescuți, iar copiii vor fi mai bine crescuți în aceea școală unde educațiunea intelectuală va fi dezvoltată alături de cea morală. Nimic nu va ajunge dacă vom avea un copil cu o minte ageră, dacă purtarea îi va fi rea. Iuda Iscarioteanul care a vândut pe I. Cristos avea aproape cea mai înaltă școală între toți apostoli, dar ce folos de ea dacă morala lui a fost așa de căzută. Sfaturile înșirate mai sus trebuie fiecare copil să și le însușască deja în școala primară. Al treilea factor la creșterea religioasă e:

3. Biserica.

Biserica e locul acela, unde după-ce băiatul a terminat școala, aude propagându-se numai adevăr, dreptate și moralitate. Biserica ne face să înțelegem

bucuriile vremelnice și năcazurile trimise după meritele fiecăruia. Aici am avea mult de zis, pentru a aprecia pe deplin importanța bisericii la creșterea religioasă, nu-i timp aici și cade în sarcina celor chemați.

Preotul însă, în comuna sa va fi totdeauna busolă, pentru moralității credincioșilor săi. Și aici am a remarca, că poporul nostru atunci se va înălța la chemarea creștinească dacă, va fi condus de spiritul, pe care ni la lăsat Mânt. I. Hristos, care tot timpul cât l-a petrecut între noi n'a făcut altceva decât a învăța.

Aztăzi lumea s'a modernizat și această îndrumare de a instrua poporul cere noi prescripte și îndrumări de acea s'a pus la cale de sus; întemeierea în fiecare comună așa numite case culturale unde poporul cu conducătorii lui firești, cari sunt preotul și învățătorul, să poată da îndrumări uniforme și sfaturi părinților, asupra creșterii copiilor săi.

În apus și țerile mai culte lucrul acesta s'a înfăptuit mai de mult. Acolo la casele culturale se întrunesc părinții cu conducătorii lor, pentru a da o singură directivă creșterii copiilor.

Numai astfel de părinți, cari însuși sunt instruiți pot da adevărată creștere creștinească copiilor lor.

Copii bine crescuți, formează adevărații creștini, iubitori de neam și lege.

Micălaca, luna Ianuarie 1923.

Ioan Marșieu preot, ort. rom.

Crestături.

„Unirea” scrie:

„am citit și noi rechizitorul aspru, dar interesant, ce se face în numărul de Anul nou al „Adevărului” bisericii ortodoxe. Este cecece am simțit totdeauna și cecece trebuie să simtă cu toții: *ortodoxismul este incapabil de a ridica țara la înălțimea morală, neapărat necesară pentru existența ei*”.

(Rău ați ajuns, dacă din un ziar arhijidovesc vă scoateți argumentele. *Nota culeg.*)

Așteptăm ca „Unirea” să ne dea un răspuns precis și să ne arate cu cât a fost activitatea bisericii gr.-cat. mai însemnată decât a bisericii ortodoxe?

Pe altă pagină:

„Este timpul suprem, ca biserica ortodoxă în grija căreia stă în bună parte moralitatea țării, să mediteze asupra prăpastiei morale spre care mergem din propria ei vină”.

Întrebăm pe papistașii dela „Unirea”: oare papistașismul a scăpat pe românii de dincoace de

Carpați, între cari și pe voi, de jugul secular al stăpânirii ungurești?

Oare Mr. Francisc Marmaggi a scos din inima diecezei gr.-cat. a Orăzilor mari *cuțitul pe care îl înfipsese în inima ei*, prin înființarea episcopiei ungurești de Hajdu-Dorog, până în prăsele papa Benedict?

Nu. Eliberarea de sub jugul unguresc și scoaterea cuțitului înfipt de papa în inima diecezei voastre delă Orade, a înfăptuit-o dorobanțul român ortodox și numai din grația acestui dorobanț vă puteți rătoi acum.

*

Tot în acelaș număr scrie:

„Din București aflăm că Mr. Francisc Marmaggi, nunțul apostolic din București s'a întors din misiunea sa la Constantinopol Sâmbăta trecută. Ne bucurăm de această știre, fiindcă problemele bisericesti ridicate la suprafață în legătură cu noua constituție a țării, reclamă prezența lui în capitală“.

De ani 200 și mai bine au fost vecinic dedați să-i poarte alții în spate, azi unul, mâne altul. Acum a venit rândul lui Marmaggi, care în definitiv nu este altceva, decât pus illo tempore în coastele lui Atanasiu. Îndeplinește acelaș rol, de a lega fedeleș episcopatul gr.-catolic. Acest fapt s'a observat mai bine cu ocazia Incoronării Suveranilor noștri în Alba-Iulia. Nu i-a lăsat să între în biserica românească.

Așa au ajuns românii gr.-cat. din țara românească ca un străin să le apere drepturile lor?

(Telegraful R.“

Un fiu de dorobanț.

INFORMAȚIUNI.

Personale. Luni în 30 Ianuarie (12 Febr.) P. S. Sa părintele Episcop Ioan, s'a reîntors dela București.

Unirea principatelor, s'a serbat și în orașul nostru, cu cinstea cuvenită, mărețului eveniment. La catedrală s'a oficiat Te-Deum la care au participat autoritățile bisericesti, civile, militare, precum și școlile din loc.

Conferințele D-lui Prof. I. D. Ștefănescu în Arad În 25 și 26 Februarie curent vor avea loc în Palatul Cultural 2 conferințe ținute de renumitul conferențiar, Prof. I. D. Ștefănescu, directorul Muzeului Renașterii Române din București. Duminică va vorbi despre Caragiale; iar Luni despre Evoluția picturii românești în secolul XIX. Tot în acele zile se va deschide în sala de expoziție a Palatului Cultural și o expoziție de tablouri, unde se vor espune în cea mai mare parte tablouri de ale celui mai mare pictor român N. Grigorescu. Rugăm publicul nostru românesc din Arad și județ să binevoiască a-ne da tot sprijinul său moral.

Un episcop cere în senat sprijin pentru biserici. Episcopul Vartolomeu în ședința din 3 Februarie a senatului roagă pe Dl ministru al domeniilor să rezerve

terenuri pentru construirea de biserici și locuințe pentru preoți. Asemenea pentru cimitire și case de cultură bisericească. Roagă apoi pe d-nii miniștri de finanțe și de culte să rezolve cât mai urgent chestiunea caselor parohiale. Mai cere indemnizație de chirie pentru cler și paraclisieri. Dl Vintilă Brătianu răspunde, că intru cât depinde de dsa, nu se împotrivesțe, dacă ministrul de resort își va echilibra astfel bugetul, ea să poată fi satisfăcute aceste cereri. Tot P. S. Sa Episcopul Vartolomeu se plânge că bisericile sunt goale din pricină că autoritățile și unii particulari lucrează în zilele de Duminici și sărbători. Roagă pe Dl ministru de interne să ordone respectarea repausului duminical.

Biserici noi în Timișoara. Consiliul orașului Timișoara a luat în buget suma de 50.000 Lei. destinați pentru clădirea a 2 biserici ortodoxe române, una în cartierul Principele Carol și alta în Cetate.

Alegere de episcopi Guvernul a hotărât convocarea mașelui colegiu și completarea episcopiiilor vacante din vechiul regat, precum și înființarea episcopiei ortodoxe din Bălți. Dnii miniștri Cosma și Moșoiu au cerut să se înființeze episcopie și la Timișoara. Consiliul de miniștri a aprobat în principiu înființarea acestei episcopii.

Proiectul de nouă constituție. Articollii 23 și 24 din noua Constituție, referitori la culte sună astfel: Libertatea conștiinței este absolută. Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecție, întrucât exercițiul lor nu aduce atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legilor de organizare ale Statului. Religiuinea creștină ortodoxă fiind religiuinea majorității Românilor, are întâietate în Stat. Biserica ortodoxă română, păstrându-și însă unitatea cu Biserica ecumenică a Răsăritului în privința dogmelor. În tot regatul României Biserica creștină ortodoxă va avea o organizație unitară, cu participarea tuturor elementelor și constitutive, clerici și mireni. O lege specială va statorenici principiile fundamentale ale acestei organizații unitare, precum și modalitatea după care Biserica își va regulamenta, conduce și administra, prin organele sale proprii și sub controlul Statului, chestiunile sale religioase, culturale, fundationale și epitropești. Chestiunile spirituale și economice ale bisericii ortodoxe române se vor regula de o singură autoritate sinodală centrală. Mitropolita și episcopii Bisericii ortodoxe române se vor alege potrivit unei singure legi speciale. Raporturile dintre diferitele culte și Stat se vor stabili prin lege.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public, și autorităților bisericesti, că în Arad str. Cogalniceanu nr. 17. (Mikes-Kelemen) am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc ori ce planuri de case, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colaudări de tot felul de lucrări de zidiri, și întreprind tot felul de lucrări tehnice cladiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,

arhitect.

7—10

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Censura presei.**